

HET NEDERLANDS DRUGSBELEID IN HISTORISCH PERSPECTIEF

Stephen Snelders

Utrecht University, Faculty of Science,
Freudenthal Institute/History and Philosophy of the Sciences
Descartes Centre for the History and Philosophy of the Sciences

Universiteit Utrecht

Opiumwet 1919

- In werking in 1920
- Voor het eerst is op Nederlands grondgebied de bereiding, de verwerking, het vervoer, de aflevering, de verkoop en het ter aflevering voorhanden hebben verboden van bepaalde middelen: opium en alle derivaten bereid uit ruwe opium, zoals rookopium, heroïne en morfine; en om cocaine.

Opiumwet 1919

- Segmentering markt voor psychotrope middelen in legaal en illegaal.
- Allemaal middelen met uitgebreid medisch gebruik.
- Opiumwet geldt zowel voor recreatief gebruik als voor (zelf)medicatie.

Opiumwet 1928

- **Het bezitten, aanwezig hebben of aanwenden** van de opgenomen middelen wordt eveneens strafbaar.
- Voor het eerst besloot de Nederlandse overheid dat hij kon bepalen wat iemand *niet* in zijn lichaam mocht stoppen.

Chronologie regulering Nederland

- 1865 Wet op de Artsenijbereidkunst
- 1874 Wet op de Veeartsenijkunst
- 1881 Drankwet (herzien in 1904 en 1931)
- 1894-1914 invoering Opiumregie in Nederlands-Indië
- 1908 opiumverordening Suriname
- 1920 eerste Opiumwet
- 1928 tweede Opiumwet
- 1935 verbod rijden onder invloed (1951 in werking)
- 1953 gebruik cannabis in Opiumwet
- 1958 Wet op de Geneesmiddelenvoorziening
- 1964 Drank- en Horecawet (accent op hygiëne)
- 1966 LSD e.a. hallucinogenen in Opiumwet
- 1976 onderscheid hard en soft drugs in Opiumwet (lijst I en II)
- 1988 MDMA in Opiumwet
- 2025 Lijst stofgroepen in de opiumwet (1A)

Drugs tot jaren 1970 geen groot probleem in Nederland

- ***Grote probleem: alcohol*** (maar geen of nauwelijks illegale markt)
- Voor drugs drie 'probleemgroepen':
 - Chinese arbeiders in scheepvaart
 - Iatrogeen verslaafden (morfine):

In 1962 428 vermoedelijke verslaafden. Voor het overgrote deel betreft dit iatrogene verslaving aan opiaten (morfine); er zijn geen cannabisverslaafden bekend.

- Uitgaanseconomie

- Waarom een Opiumwet?
 - internationale dimensie
 - koloniale dimensie
 - wel drugs, niet alcohol
- De uitvinding van drugs en drugsbeleid
 - voorbeeld 1: de regulering van amfetaminen
 - voorbeeld 2: het gedoogbeleid

De internationale dimensie

- Internationale druk China en de Verenigde Staten.
- 1909 eerste bijeenkomst Internationale Opiumcommissie in Sjanghai.
- 1912 eerste internationale opiumconventie in Den Haag.
- 1918 overwinning VS in WOI
- 1919 Verdrag van Versailles: Permanent Central opium (Narcotics) Board Volkenbond.

De internationale dimensie

- 1919 Permanent Central opium (Narcotics) Board Volkenbond.
- Na WOII Commission on Narcotic Drugs Verenigde Naties (1968 INCB)
- 1961 Enkelvoudig Verdrag
- 1971 Verdrag inzake Psychotrope Stoffen
- ***Compliance* met internationale regime nodig voor 'respectabele' staten**
- **In de praktijk is dat flexibel (gedoogbeleid)**

Koloniale dimensie

**donderdag 10
september, 15:38**

**Aangepast donderdag
10 september, 20:02**

**Sierra Leone
beschuldigt
Nederland van neo-
kolonialisme
vanwege Bolle Jos**

(nos.nl)

“Drugs” in Nederlands-Indie

- Economie vs. volksgezondheid
- Eerste reguleringen al in 17e eeuw
- Gevaar voor productiviteit landarbeiders
- Rapport 1803: opium ‘sluipend gif’ voor miljoenen
- Oplossing?: controle opiumhandel
- 1884-1914 *Opiumregie* (‘opium directorate’)
- Schatting van 180,000 opiumgebruikers (voor de helft Chinees)
- Jaren dertig: Opium wordt iets voor oude mannen.
- Smokkel opium, heroïne , morphine

Regulering cannabis

- 1714: cannabis voor het eerst genoemd in Nederlandse farmacopee (blijft tot in twintigste eeuw).
- 1890: angst voor gebruik van *ganja* use onder Indiase contract arbeiders in Suriname.
- 1908: regulering cannabis and opium in Suriname; verbod op cultivatie, licentie nodig voor verkoop
- 1918: verbod op non-medisch bezit en verkoop van cannabis and opium in Suriname.
- 1928: tweede Opiumwet in Nederland: verbod op import and export van *Indische hennep*.
- 1953 totaal verbod cannabis
- 1976 gedoogbeleid wordt vastgelegd.

De kolonies

Schneiders-Howard, lid Koloniale Staten van Suriname, 19 sept 1926:

‘Ik hoop maar dat er weer ganja en opium ingevoerd mag worden, want dan krijgt het Gouvernement het geld, en nu betalen de Chinezen en de Indiers de Politie om blind te zijn.

En is de heele stad toch verpest met opium en ganja!’

Alcohol

- Niet onder Opiumwet
- Eerste Drankwet 1881 > tot 1914 c. 4000 personen veroordeeld tot tewerkstelling.
- Vanaf 1885 lijkt drankgebruik af te nemen (maar geen causale relatie vast te stellen)
- Na 1950 stijging drankgebruik.

Drugsproblemen in Nederland : explosieve groei sinds c. 1967

- Chinese opiumrokers,
jaren 1920-1930
- Cannabis en
rebellerende jeugd,
jaren 1960-1970
- Heroïne-epidemie,
jaren 1970-1980
- XTC en parties, sinds
jaren 1990
- Normalisering?

Amfetaminen

PERVITIN

*Zentrales Analepticum mit
langanhaltender Kreislaufwirkung*

INDIKATIONEN:

Reaktive, melancholische und leicht gehemmte Depressionen, Narkolepsie, Lethargie, Schlafmittelvergiftungen, Entziehungskuren. Hypotonie und Kreislaufkollaps (z. B. nach Malariakuren). Postenzephalitischer Parkinsonismus (hier auch kombinierte Pervitin-Scopolamin-Behandlung).
Paralysis agitans. Jackson-Epilepsie

TEMMLER - WERKE · BERLIN · JOHANNISTHAL

Van botersmokkelen en brandkasten kraken naar synthetische drugsindustrie

Explosieve groei vraag naar drugs,
door toegenomen welvaart, vrije tijd,
en culturele ontwikkelingen:
300.000 cannabisgebruikers in 1971?

Criminele opportunisten

BOKSEN **MAANDAG 16 APRIL '62** **BOKSEN**

GEBOUW "ODEON" - ROTTERDAM

Deel: ongeveer 15 uur. Tussentijd: 18.15 uur. Aanvang: 19.00 uur.

Prize: Aan de winnaars wordt een bedrag van 100.000 f. uitgereikt. De verliezers krijgen een bedrag van 50.000 f.

Arie Veerman - Th. de Boer
Piet Zeelenberg - A. Rijkers
B. Nikkelen Kulper - Th. Metten
A. Overheul - W. Darieux
M. Pieterman - R. Berkhulzen
A. Rulfs - P. Boerendonk
Luc van Schaik - A. Coppens
Jits Villerius - Westergaard
H. v. Groningen - P. Doorenbosch
H. van der Meer - H. Kuijk
A. van Es - W. Heeren
P. Pieterman - J. van Dongen
G. Kans - J. Doorenbosch

Directeuren: J. Walter - de Leeuw | P. Haring - de Vries | W. Rijk - Bontjes
Overzicht: H. van der Meer | H. van der Meer | H. van der Meer

ENTREEPRIJZEN

Plaats	1ste	2de	3de	4de
2.60	3.10	4.10	5.10	

VOORDEEL: 100 f. voor de winnaar. De verliezers krijgen 50 f. De 1ste prijs is 100 f. De 2de prijs is 50 f. De 3de prijs is 25 f. De 4de prijs is 12 f. 50.

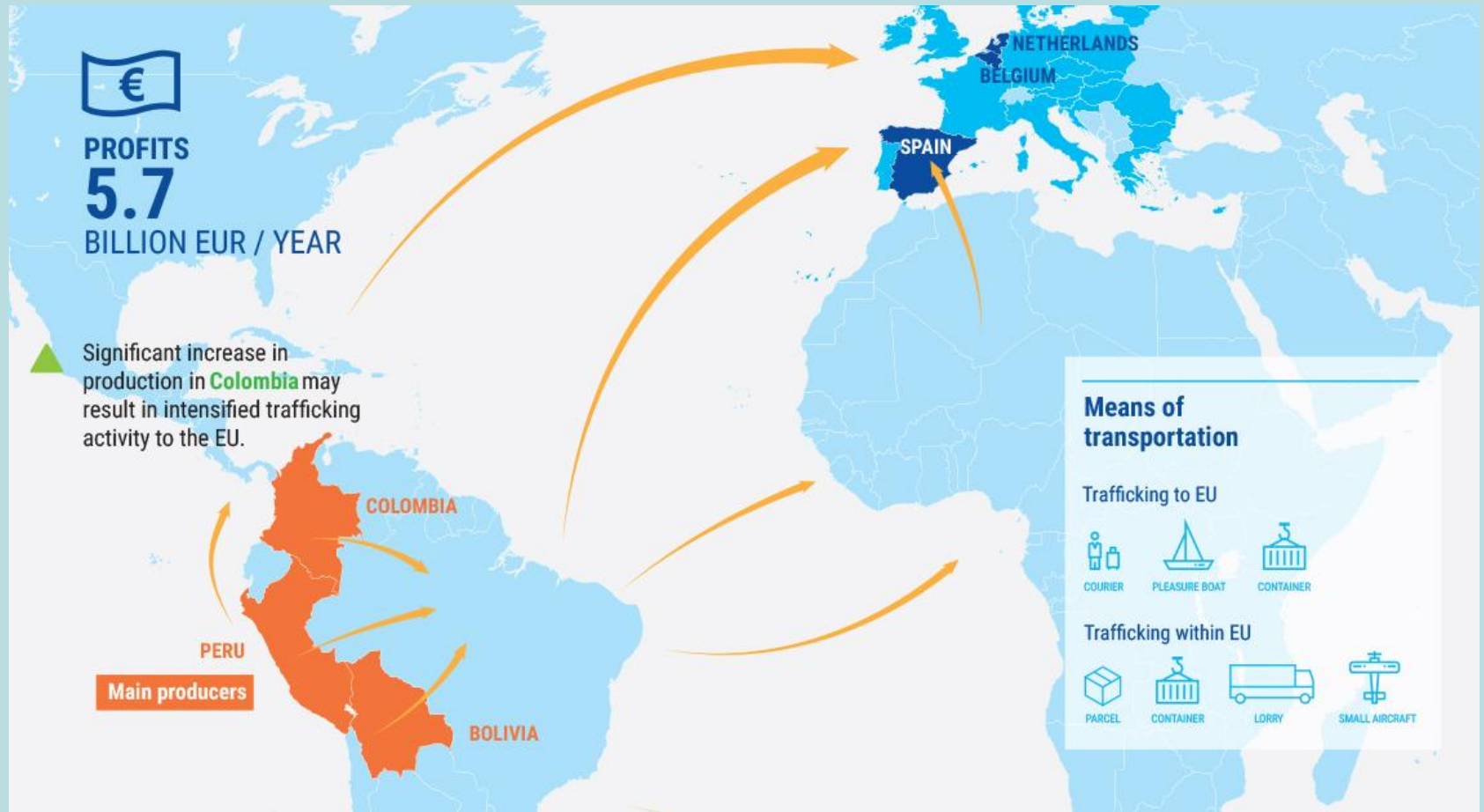
WEDNESDAY D. AARD a.s.

PROMOTOR THEO HUIZENAAR

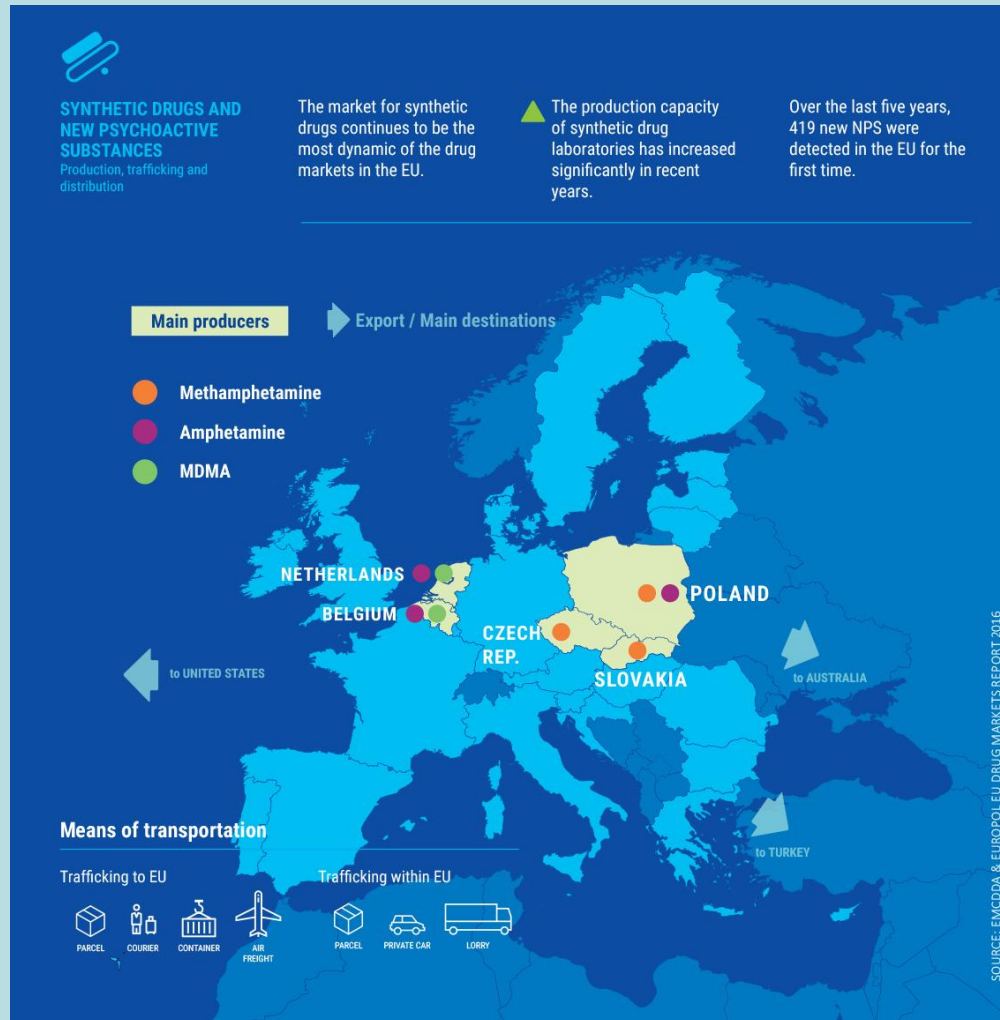
Gedoogbeleid

Cocaine

Synthetic drugs (XTC, amphetamines, etc.)

Conclusies?

- Deviant globalization en segmentering van markten

Conclusies?

- Deviant globalization en segmentering van markten
- Koopman of dominee?

Het 'natuurlijke' tegenover het 'spirituele' leven

‘Daer zijn duysenden van menschen, die christenen willen heeten, die op desen vuylen smoock versot zijn, ghelijck de kinderen op het suycker.’

(Dominee Udemans, 1640)